

МОТИВ СЛОБОДЕ У САВРЕМЕНОЈ СРПСКОЈ ПОЕЗИЈИ О ГАВРИЛУ ПРИНЦИПУ

Резиме: Рад је посвећен истраживању мотива слободе у савременој српској поезији о Гаврилу Принципу. Примењени су компаративни метод и метод текста. Након опитетеоријског одређења слободе као једне од неоспорних универзалних вредности и њених далекосежних домета у националној књижевности, прешло се на тумачење мотива слободе у текстовима значајних савремених српских песника тематски везаних за Гаврила Принципа. Изнет је став да је Принципова судбина доминантан мотив датог корпуса, а разматрана су и питања видова слободе, смисла метафизичке слободе, слободе и жртве, смисла националног жртвовања, националних идеала, историјског положаја народа. Закључено је да мотиви слободе нису важни само на тематском већ и на стилистичком нивоу, да је велика естетска, али и етичка вредност песама посвећених Гаврилу Принципу.

Кључне речи: Гаврило Принцип, савремена српска поезија, мотиви слободе, видови слободе

1. У раду се¹, применом компаративног метода и метода текста, истражује мотив слободе у савременој српској поезији о Гаврилу Принципу. Након појмовног одређења мотива и упућивања на његов значај у структури песничке творевине, приступа се одређењу слободе као једне од неоспорних универзалних вредности и њених далекосежних домета у националној књижевности, а затим прелази на конкретизацију тумачења мотива слободе у текстовима значајних савремених српских песника тематски везаних за Гаврила Принципа, члана револуционарне организације „Млада Босна“, чији је атентат на аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда 28. јуна 1914. постао симбол отпора и националне борбе.

1.1. Циљ истраживања је разматрање места и функције мотива слободе у мотивско-сликовном систем савремене српске поезије о Гаврилу

* tiodor.rosic@yandex.ru

¹ Рад је урађен у оквиру пројекта 178014: *Динамика структура савременог српског језика*, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

Принципу. Основни задатак је опис стабилних песничких мотива у поетском тексту. Мотиву се приступа у непосредном, али и у фигуративном смислу, када је директно лирско позиционирање замењено тропеистичком формом.

1.2. Тумачење мотива слободе у поезији о Гаврилу Принципу мора да буде спроведено на системском нивоу. Песнички мотиви су међузависни; именовани или не, у подтексту су песничке творевине и могу бити идентификовани захваљујући контекстуалним односима са другим мотивима и песничким сликама. Неопходно је, зато, и мотив слободе проучавати у оквиру мотивских системских веза: слободе и воље, силе, акције и херојског подвига, памћења, љубави и смрти, судбине, праштања и освете.

1.3. Тумачење мотива слободе у савременој српској поезији о Гаврилу Принципу треба да осветли национално-патриотске и духовне основе историософије слободе. Износи се став да је Принципова судбина доминантан мотив поезије о Гаврилу Принципу, а разматрана су и питања видова слободе, смисла метафизичке слободе, слободе и жртве, смисла националног жртвовања, националних идеала, историјског положаја народа. Закључено је да мотиви слободе нису важни само на тематском већ и на стилистичком нивоу, да је велика естетска, али и етичка вредност песама посвећених Гаврилу Принципу.

2. Нема много песама у савременој српској поезији са темом о Гаврилу Принципу. Али има песама које се придружују песмама „Спомен Принципу“ Милоша Црњанског, „На дан преноса костију Гаврила Принципа и његових другова“ и „Гаврилу Принципу“ Алексе Шантића. Превасходно се то односи на изванредан „Венац за Гаврила“ Милана Ненадића (Ненадић 2012: 71), његову песму „Из Принципових стопа“ (Ненадић 2012: 110), и песме „Принцип“ Ђорђа Сладоја (2003:35), „Гаврило Принцип“ Радована Караџића (Караџић 1990), „Ручни шипак Гаврила Принципа“ Бранка Чучка (2013: 703), „Надиремо скитски“ Рајка Петрова Нога (1998: 11).

2.1. Проучавање мотива слободе у поезији о Гаврилу Принципу веома је плодно. Оно открива песнички систем песника, оригиналност ауторске свести, мисаоно-идејни подтекст.

Мотив је стабилни семантички елемент поетског текста. Он је најмања јединица која се се у тексту понавља. Представља значајну формално-садржинску компоненту песничког текста. Може се истраживати код једног или више писаца, као и на нивоу целокупног стваралаштва појединих писаца; дакако, и у оквиру књижевног покрета, стилске формације. Мотив изразитије од било које друге уметничке форме је у симбиози са песниковим певањем, осећањима и мишљењем. Анализа учесталости мотива има итекакакав значај за откривање значења неке песничке творевине.

2.2. Слобода је динамична, а не статична категорија. Условљена је богатством различитих концепата. Није коначна и не могу јој се одредити границе. Проблем слободe је многоаспектан и један од најважнијих и најсложенијих проблема у филозофији, књижевности, политици, историји. Слобода је важна тема књижевних дела, а њоме су се бавили многи мислиоци током векова људске историје. Потребно је зато дати кратку типологију слободe, да би се прецизно осветлили мотиви слободe у савременој поезији о Гаврилу Принципу.

2.3. Слобода се типолошки може одредити као: лична слобода, са свим њеним антиномијама; социјална – као однос слободe појединца и друштвених околности; духовне слободe – везане за књижевност, филозофију, теологију, поједине науке.

2.4. Слобода, упркос томе што није апсолутна већ релативна, представља једну од неоспорних универзалних вредности. Не могу јој се одредити границе, а има велике могућности повезивања са другим етичким вредностима.

Јавља се као позитивна и као негативна, па је њена природа дуалистичка. Може се говорити о парадоксалности слободe јер у себи има принципе добра и принципе зла. На размеђи је жељеног и остварљивог у човековом животу – жеље да се спроводи сопствена слободна воља и ограничења. Немогућност спровођења сопствене слободне воље води ка незадовољству постигнутим, што је условљено због субјективних висикопостављених циљева.

2.5. Мотив, а самим тим и мотив слободe, има непосредну вербалну и предметну потврду у песничком тексту. У поезији су то најчешће кључне речи. Структурна организација текста реализује кроз кључне речи, тј. лексички ниво текста. Кључне речи одређују критичку тачку која је предуслов општетекстуалног разумевања (Росић 2013: 47). Мотив се често назива основном, неразложивом и најмањом тематском јединицом (Томашевски 1972: 199 и даље). Према другим дефиницијама, мотив је обликовно јединство ситуације и поступка, спољни или унутрашњи структурни елемент.

Гаспаров супроставља појмове мотива и песничке слике. „Слика – то је сваки чулно замислив предмет или облик, то јест потенцијално свака именица; мотив је свака акција, то јест потенцијално сваки глагол“ (Гаспаров 2001: 19).

2.6. У савременим књижевнотеоријским анализама термин мотив све више губи свој првобитни садржај која се односи на формалну структуру дела и поетички се усмерава на филозофију и психологију писца и његовог стваралаштва. Мотивима се називају не само формално-структурни елементи дела већ и карактеристичне лирске теме или комплекс осећања и емоција,

а такође и песничке слике. Такав, формално померен, термин мотива се користи и у истраживању мотива слободе.

2.7. По правилу, мотив се у поезији првенствено изражава кроз именице (које означавају бића, предмете и појаве) и глаголске именице (које указују на стање, а не на чулно перципирани предмет), али и речи апстрактног значења. Мотив слободе, који истражујемо у савременој поезији о Гаврилу Принципу, има апстрактно значење.

Слика нам, пак, омогућује чулно учовање предмета и појава живота. Песнику омогућује линеарно низање слика, али и њихово укрштање, чиме продубљује значењски ниво текста.

3. Изучавање мотива слободе у поезији савремених српских песника о Гаврилу Принципу не захтева строго хронолошки приступ у оквиру текстова појединих песника, осим ако је неопходно да се прибегне књижевно-историјском методу.

Истраживање ће бити спроведено у оквиру појединачне збирке или избора, а често и на нивоу појединачне песме. Дакле, не у контексту целокупног стваралаштва појединог песника, збирки или изолованог стилског периода, већ у складу са задатком рада усмереним на истраживање семантичких парадигми слободе и њима блиских песнички мотива.

3.1. Слобода спада у више моралне вредности. Припада идејама водилама у моралном свету појединца и његом понашању. Песнички проблем слободе, глобално узев, своди се на три доминантна аспекта: индивидуалне слободе, социјална правда и националне слободе.

3.2. Систем мотива у поезије о Гаврилу Принципу могуће је сагледати на основу просторно-временског критеријума, али и преко издвајања мотива унутрашњег света јунака. Анализа може да открије још неколико група мотива, укључујући и мотиве носиоце филозофске рефлексije песника. Додатне функције лирски мотив добија укључивањем у систем мотива. Реч је о системској преплетености мотива и њиховој интеракцији.

Мотив слободе у поезији српских песника део је система мотива и групе мотива обједињених просторно-временским односима и мотивима везаних за унутрашњи свет хероја. Мотив слободе у првом случају се укључује у мотиве времена, вечности, простора, успомена, памћења, слике завијаја, мајке; у другом, реч је о сликама и мотивима, освете, жртве, идеала, отпора, смрти, сна, етике дужности, памћења, акције, што не искључује и духовна искуства.

3.3. Мотив слободе у песничким творевинама о Гаврилу Принципу није, дакле, изолован према другим песничким мотивима. Он се доминантно, готово у свим песмама, јавља у хибридном виду уз мотив воље.

Слобода и воља су доминантни мотиви. Они су блиски, али не и синонимични појмови. Слобода као унутрашње својство лирског субјекта традиционално је везана са културно-историјским контекстом. Воља представља велику субјективну вредност. Она је врхунски принцип и може се довести у везу са чашћу и другим етичким идеалима.

3.4. Мотив слободе у песничким творевинама о Гаврилу Принципу води преко акције у подвиг. Акција као делање представља смисаону интеграцију више повезаних радњи.

3.5. Истицање Принциповог чина, односно слављења убиства Франца Фердинанда, престолонаследника и потомка Харзбурга, укључује и противуречности моралне слободе у датом акту.

Чин почиње са намером, мотивом и свесном мотивацијом за акцију, а затим следе циљеви и средства.

Сврха акта може бити конкретна и практична. За Гаврила Принципа, без обзира на извесне дилеме, дати циљ је морално позитиван. Убиство престолонаследника је херојски акт и подвиг.

Принципов акт воље омогућава реализацију моралних намера до подвига. Идеја за извршење проистиче из култа Видовдана и жртве Милоша Обилића.

3.6. Мотив слободе и воље за слободом нарочито је присутна у ненадмашном „Венцу за Гаврила“ Милана Ненадића², сачињеном „од сонета у чијем неразрушивом складу пулсира трагика наше историје“ (Сладоје 2012: 184). Морална слобода је мотивисана личним вредностима етике дужности. Није, дакле, праволинијска реализација воље. Ненадић, рецимо, релативизује тезу о постојању истинске слобода у моралом деловању. Поставља питање да ли дати избор за деловања води до зла неморалне слободе:

Шта ће рећи мајка? И Да ли ће јаче

Навирати сузе низ спечено лице?

Хоће ли признати да за сином плаче

Или бити нема пред чином убице?

(Ненадић 2012: 75)

Песник, ипак, избор између различитих типова моралног понашања разрешава јунаковом етиком дужности. Упркос дилеми, Принципов избор овог јунака води ка истинској моралној слободи, упориште је у косовском предању и подвигу Милоша Обилића. Мотив слободе у наредним стиховима добија профил косовског завештања:

² Сонетни венац „Венац за Гаврила“ објављен је први пут у песниковој књизи Венац за Гаврила, Народна библиотека „Данило Киш“, Врбас, 1991.

Један дан слободe, Милошев час један
Виши него вечност, дубљи него млеко
Тужне моје мајке; свечан и наредан,
Ево ме где стојим пред Миљацком реком
(Ненадић 2012: 74)

Сада, шта је – ту је. Мисао о чину
Имаћу времена да сведем у миру
Кад ме тамничари лепо, братски збрину
(Ненадић 2012: 79)

Из исте идејне матрице је и Сладојева песма „Гаврило“. Мотив слободe и у тој песми има косовску конотацију:

Не црном руком но вођен мишљу светом
Ја сам се дуго у сну рво са том метом
(Сладоје 2003: 35)

3.7. Начин спровођења моралне слободe је морални избор појединца, између поштења и непоштења, врлине и порока, између добра и зла, између дужности и савести, части и достојанства. Моралном избору Ненадићевог лирског јунака претходи спознаја националног положаја:

С овог места видим шта смо ми Европи,
Растаче се Српство, наш се народ топи.
(Ненадић 2012: 80)

3.8. Мотиви воље и слободe у поезији одређују бунтовни поетски патос. Они су индивидуални животни принципи. Мотив слободe песми Бранка Чучка јавља се у неконвенционалним и слободарским оквирима. Слобода и слобода воље за слободом деловања реализоване су кроз алузивну ироничну вербалну формулу:

Рођак мој, рецимо, Гаврило,
чим је чуо ријечи Ричарда другог:
„у име Бога, посједајмо на земљу
и причајмо тужне приче о смрти краљева”,
толико се наљутио на Фердинанда
да га је испсовао у Сарајеву

на мртво име.

(Чучак 2013: 703)

3.9. У Сладојевој песми „Принцип“ мотив воље за слободом нема иронични подтекст већ слобода воље открива етички идеал слободе кроз призмину антрополошког аспекта, што омогућава спознају моралног разумевања потекстуално контекстуализоване слободе и изједначава је са хришћанском победом над злом:

Мене је водила рука што је аждају збола.

(Сладоје 2003: 35)

3.10. Воља и слобода су инхерентни бићу Ненадићевог лирског јунака. Не може се рећи да се за Принципов романтичарски и храбри патриотски чин да га је учинило анксиозно биће, нити особа са осећањем недифинисане унутрашње узнемирености, страха од нечега што ће се догодити. Ненадићев лирски јунак није терориста, нити анархиста; он не страхује, јунак је и за-точник косовске мисли.

Воља за слободом вођена је идеалом слободе:

У име вековних, сурих идеала

(Ненадић 2012: 73)

Вапим као што би сужњи вапили

Један дан слободе, Милошев час један

(Ненадић 2012: 74)

3.11. Песма Рајка Петрова Нога „Надиремо скитски“³ нема елемената релативизације мотива слободе, нити било каквих етичких дилема. Принципов акт је акт дужности и производ атавистичког деловања. Велича Принципов чин, отпор и слободу. Испевана је у славу предака, слави сличност са прецима и наслеђене предачке особине. Апотеоза је наслеђених предачких менталних и физичких особина:

Надиремо ситни здепасти и тврди

Освајамо мучки лоповски хајдучки

Косооки кривоноги и пригушени скитски

Трпки полудивљи надиремо митски

Под куполом шугавог интернатског неба

Са периферија из влажних буцака

³ Песма је први пут у песниковој књизи *Зимомора*, Свјетлост, Сарајево, 1967.

(...)

Зелени од мржње и жути од жучи

Ми пуцамо страсно из публике с лица

Нека се оконча ова комедија

Овај идиотски театар улица

Некролог срочисмо за псеудоруљу

Излишно слободни до грла у муљу

Они у вријеме утиснуше стопе

Пуцајући право у срце Европе

(Ного 1998: 11–12)

3.12. Радован Караџић вечне антиномије слободе и нужности одређује као дијалекатско јединство субјективне воље и потребе за акцијом.

Мотив слободе је код њега детерминисан туђинским Богом:

Небесима крстари туђи Бог.

Исисао је из планине жест

Европски шпицлов. Гле, видик се љуља.

Расуло, стој! Све је замагљено.

Ославила пест.

У крвотоку су коловрати муља.

Чуј ловачки рог, како понесено

Гнезда разара, подмићује свест.

(Караџић 1990:)

Он се не мири са унапред одређеним поступцима, нити са фаталистичком перцепцијом слободе, већ уводи лајтмотив воље за слободом, који у подтексту има индивидуално слободарско деловање и моралне одлуке. Песнички подекст и апострофа су јасни. Идеологија царства небеског јасна:

Су чим ћеш на небо, Гаврило? И на које небо?

(Караџић 1990:)

4. Савремена поезија о Гаврилу Принципу припада корпусу историософске поезије. Укореења је у филозофску поезију као њен директан наставак. Историософија слободе лирског јунка коегзистентна је са мотивом његовог душевног живота унутрашњег поетског света.

Полази се од питања – да ли се Принцип одлучује за агентат у потрази за својом угњетаваном митском слободомили га води осећање универзалне одговорности. Егзистенцијалистичка слика о таквом јунаку би могла да наметне твдњу да је сваки такав јунак беспомоћно и усамљено створење у трагичном и апсурдном свету замки и искушења. Двоји се у сталном осећању

тескобе или анксиозности метафизичког. Или је, заправо, реч о херојском патосу и идеалу слободe и отпора, о чему тако речито говори Ненадићев десети сонет:

Куд с мојим заносом, свесним суновратом
И невином жељом – бити свој на своме?
Прећи млад у пуцањ, у заглушни атом,
(Ненадић 2012: 82)

4.1. Анализа историософског аспекта поезије о Гаврилу Принципу мора да укључи и разматрање поетског света јунака у поетском систему, да би било валодно тумачење мотива слободe у савременој поезији о Гаврилу Принципу.

Историософија слободe открива схватање слободe отаџбине, али и слободe формирања писца и реализацију његових идеја кроз уметничка дела. Историософски песнички дискурс укључује егзистенцијалне проблеме, питања живота и смрти (Прво нам је мрети па вечно живети⁴, Ненадић 2012: 79), човекове судбине, бави с питањима националне и светске историје (Ми пуцамо страшно из публике с лица / Нека се оконча ова комедија, Ного 1998: 11).

4.2. Мотиви слободe су централни мотиви историософске поезије. Историософска поезија наследила је од филозофске поезије јединство мисли и слике, мисли и осећања, речи и дела. Она открива проблеме, рађа идеје, синтетизује мисли, има осећање историјског схватања проблема:

Признајеш за своје само оно време
Кад погађаш мете и кад главе клону,
Кад се руше царства а музе су неме
(Ненадић 2012: 85)

4.3. Историософски мотиви слободe укључују се у мотиве сукобљених страна. Делују на ум, емоције и осећање историје. Значењско језгро патриотске лирике о Гаврилу Принципу заснива се на херојском патосу и мотивима љубави лирског хероја према отаџбини и слободи:

И сад кад наша драма скончава у водвиљу
Ја бих се судио опет жртвовао истом циљу
(Сладоје: 35)

⁴ Парафраза стихова Гаврила Принципа: „Ко хоће да живи, нек мре./ Ко хоће да мре, нек живи.“ – из песме настале 1914, током Принциповог тамновања у затвору за време истраге поводом Сарајевског атентата.

4.4. Историософски мотиви слободе утмељени су на духовним начелима. Упркос трагичном патосу, заснованом на сукобу између дужности и склоности и противречности људске душе, нема мотива слободе мимо мотива жртве, а зарад слободе вечног живота:

Вредело би злата високо сазнање –
Тад би живот вечни, тад би небни део
Опет био враћен у телесно стање,
(Ненадић 2012: 80)

Сви храмови српски плану усред боја
И чисте нам душе пут небеса крену –
Верујем у жртву, у идеју која
Не може подлећи злости у времену
(Ненадић 2012: 84)

4.5. Мотиву жртве може да претходи лична етика дужности лирског јунака (жртвовање ради ближњег, вере, народа и сл), где јунак постаје жртва и мученик:

Кад голе удове уклнече у зиду,
Кад на бојни добош оде своја кожа,
Царске игле смркну дан у очном виду,
Кад своју со лизнеш са оштрице ножа-
(Ненадић 2012: 80)

али жртва може да прерасте и у опште историјско жртвено страдање:

Веком ће се овим котрљати главе,
Наше српске главе на путу слободи.
(Ненадић 201: 76)

4.6. Мотив слободе у симбиози је са мотивом судбине. Принципова судбина је „један од средишних мотива у поезији Милана Ненадића“ (Микић 2012: 169). У Принциповој судбини је „сажета трагика и величина нашег историјског искуства“ (Сладоје 2012: 184). Он је јунак и мученик, жртва и подвижник косовске идеје, али и узалудна жртва:

Морам истом мером, цена није важна,

Макар цело српство промшило мету,

А моја му жртва изгледала лажна.

(Ненадић 2012: 77)

Жртва ће живима друм царски да утре

(Ненадић 2012: 73)

4.7. Идеја слободе и и идеја силе веома су значајне за конституисање мотива слободе у савременој српској поезији о Гаврилу Принципу. Мотив силе, као што је речено, се не може посматрати изоловано и мимо сродних система мотива; прецизније изван опозиција слобода/неслобода, слобода/ропство, Ти се мотиви инваријантно остварују, у интеракцији су и међузависни.

Атентат на аустријског престолонаследника је мотивисан идеологијом Видовдана и косовског предања, он је снажни покретач романтичарског патоса преко којег се рефлектујуће ментални ентузијазам лирског јунака, идеали слободе, орпора и освете, реализованих преко мотива унутрашњег света хероја. У њих спадају и мотиви освете:

Освета је слатка и зато – крвава.

(Ненадић 2012: 78)

4.8. Веза општег и личног сасвим је видљива. Таква је, рецимо, песма „Из Принципових стопа“ Милана Ненадића. Мотив унутрашњег света јунака у тој песми везан је за духовни живот лирског субјекта песаме. Он је у преплету са доминантним мотивом слободе, открива се кроз индификационе механизме:

Стојим. Нишаним. Света лика.

Срце ми, кроз цев, откуцава.

(Ненадић 2012: 110)

5. Разматран је мотив слободе у савременој српској поезији о Гаврилу Принципу. Примењени су компаративни метод и метод текста. Након општетеоријског одређења слободе као једне од неоспорних универзалних вредности и њених далекосежних домета у националној књижевности, прешло се на тумачење мотива слободе у песничким текстовима савремених српских песника тематски везаних за Гаврила Принципа, који је атентатом на аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда 28. јуна 1914. постао симбол отпора и националне борбе. Анализиран је сонетни венац „Венац за Гаврила“ и песма „Из Принципових стопа“ Милана Ненадића,

песме Радована Караџића „Гаврило Принцип“, „Ручни шипак Гаврила Принципа“ Бранка Чучка, „Принцип“ Ђорђа Сладоја и „Надиремо скитски“ Рајка Петрова Нога.

Слобода је одређена као неоспорна универзална вредност, а апострофиране су и њени далекосежни домети у националној књижевности. Истраживани проблеми имали су упориште у тези је мотив слободе у тумаченим текстовима савремених српских песника део је система мотива и група мотива обједињених просторно-временским односима и мотивима везаних за унутрашњи свет хероја. Мотив слободе не може се тумачити мимо мотива времена, вечности, простора, успомена, памћења, завичаја, унутрашњег света јунака (освете, жртве, идеала, отпора, смрти, сна, етике дужности, памћења, акције), али ни мимо апстрактних мотива (слободе и воље) и историософских мотива (слободе и отаџбине).

Закључено је да је Принципова судбина доминантан мотив у систему мотива поезије о Гаврилу Принципу. Речено је да мотив слободе у поезији српских песника део система мотива и групе мотива обједињених просторно-временским односима и мотивима везаних за унутрашњи свет хероја. Разматрање мотива слободе морало је зато да обухвати и питања видова слободе, смисла метафизичке слободе, слободе и жртве, смисла националног жртвовања, националних идеала, историјског положаја народа. Закључено је да мотиви слободе нису важни само на тематском већ и на стилистичком нивоу, да је велика естетска, али и етичка вредност песама посвећених Гаврилу Принципу.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Гаспаров 2001: Михаил Леоновић Гаспаров М.Л. *О русской поэзии: Анализы, интерпретации, характеристики*, Серия: **Academia**, Санкт-Петербург : Азбука.

Караџић 1990: Радован Караџић, *Црна бајка*, Сарајево: Свјетлост.

Ненадић 2012: Милан Ненадић, *Редна чаша*, Зрењанин: ИП Београд.

Ного 1998: Рајко Петров Ного, *Мало доументарних детаља*, Београд: БИГЗ.

Росић 2013: Иманентно-методичко тумачење песничког текста, Јагодина: Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу.

Сладоје 2003: Ђорђо Сладоје, *Огледалце српско*, Београд: Просвета.

Томашевски 1972: Б. В. Томашевски, *Теорија књижевности, Петика*, Београд: Српска књижевна задруга.

Чучак 2013: Бранко Чучак, Ручни шипак Гаврила Принципа; у: **Антологија**

српске поезије (1847–2000), Друго издање, Сремски Карловци: Бран-
КОВО КОЛО.

Tiodor R. Rosić

THE MOTIVE OF FREEDOM IN MODERN SERBIAN POETRY ABOUT GAVRILO PRINCIP

Summary

The research in the paper focuses on the motive of freedom in modern Serbian poetry about Gavrilo Princip. The author used comparative and textual methods of research. After a theoretical generalization on freedom as one of the real universal values and its great impact on national literature, the paper tends to interpret the motive of freedom in the eminent Serbian poets' prose thematically referring to the figure of Gavrilo Princip. His destiny has been argued here to be a predominant motif of the given corpus, together with the kinds of freedom, sense of metaphysical freedom, freedom and sacrifice, sense of national sacrifice, national ideals, historical position of the nations, etc. It is concluded that the motif of freedom is equally important on both the thematical and stylistic level, and that both aesthetic and etic value of the poems dedicated to the figure of Gavrilo Princip are also very high.